Könyvtár Miri f.

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

Közgazdász

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

IV. ÉVFOLYAM, 12. SZÁM. Ára: 30 fillér 1962. JÚNIUS 4.

KÖSZÖNTŐ

A 11. pedagógusnap alkalmával őszinte és meleg szeretettel köszöntjük egyetemünk oktatóit. A mai nap a pedagógusok iránti hála, megbecsülés jele. Egy nap, az Önök fáradhatatlan, munkában teli hétköznapjai közül. Nevelőinket, formálóinkat, oktatóinkat köszöntjük, akik töretlen munkakedvvel adnak át új ismereteket, s nevelnek bennünket. A pedagógus-munka fáradságainak, nehézségeinek oktatóink talán nem mindig látják eredményét. Különösen nehéz nevelőtanáraink munkája, akik oktató tudományos feladataik mellett önzetlen lelkesedéssel irányítják a fiatalabb hallgató tanulmányi munkáját, jellembeli fejlődését. Nagy segítséget nyújtanak elsőéveseinknek, hogy minél jobban és eredményesebben tudjanak beilleszkedni az új munka és életformába. Sokan gondolkodnak és dolgoznak lelkiismeretes, odaadó munkával a megváltozott követelményeknek megfelelő oktatási rendszer kiépítésén, új formák bevezetésével. Talán még soha nem fogott össze annyi jószándék, önzetlenség és tudás az előrelépés érdekében, mint napjainkban. Egyetemünk hallgatói és KISZ-szervezete nevében köszönetet mondunk valamennyi oktatónknak, fáradhatatlan munkájáért, s kívánjuk, hogy örömmel ünnepeljen a mai napon és egyre több öröme legyen a munkáshétköznapokon is.

Horváth Ferenc,
II. év pü. hallgató
a KISZ-bizottság tagja

Kezdetnek igen rossz...

A vizsgaidőszak alig kezdődött még el, de a másodévesek matematika eredményei máris gyászosnak mondhatók.

Véletlenül elsétáltunk a Matematika Tanszék hirdetőtáblája előtt. Meglepődve tapasztaltuk, hogy a vizsgaidény kezdetén

máris 30—40 hallgatót utóvizsgára

utasítottak. Oka: az ellenőrző zárthelyi és pótzárthelyi dolgozatok eredménye nem tette lehetővé, hogy a tanszék aláírhassa az említett hallgatók leckekönyveit.

Hogyan történhetett ez?

Részben a hallgatóktól független okok játszottak itt közre — válaszol kérdésünkre Meszéna elvtárs. A tanszék idén adott elő másodéveseknek először matematikát.

Gyakorlatok nem voltak,

mivel a matematika tanszék máris többszörösen túl van terhelve, s a jelenlegi óraszámot is csak külső előadók segítségével tudjuk biztosítani. Ha a másodévesek is gyakorlatot kaptak volna, ez hússzal növelte volna a kötelező óraszámot. Újabb külső előadókat viszont az egyetem nem tudott biztosítani, mivel hiányoztak a megfelelő anyagi eszközök. Ez a helyzet jövőre megváltozik, s a másodéven is bevezetik a kötelező gyakorlati órákat.

Más tényezőket is lehetne még említeni — teszi hozzá Meszéna elvtárs. Így kétségtelen, hogy

a félévi vizsga hiánya

is hátrányosan hatott a hallgatók felkészültségére. S nem szabad azt sem elfelejteni, hogy az évfolyamot „menetközben" érte a két-, majd hároméves matematikaoktatás híre. Tudjuk, hogy a hallgatók nincsenek túlságosan jóviszonyban a tárggyal, s a matematika újabb és újabb „prolongálása" nyilván kedvetlenséget váltott ki belőlük. De rányomta bélyegét az oktatás módszerére, valamint a felvételi vizsgakövetelményekre is. A tanszék véleménye szerint a jövőben

a jobb matematikai előképzettségű felvételizőket

előnyben kell részesíteni, ha biztosítani akarjuk a két és féléves matematika-oktatás sikerét.

Azonban — sajnos — a hallgatók is megtettek mindent, hogy megnehezítsék saját dolgukat. Eltekintve attól, hogy az egyetemen általában is bajok vannak hallgatóink öntudatával,

a matematikát rendkívül könnyelműen kezelték.

Jellemző, hogy a heti kétórás konzultációt kétszáz érdekelt közül, alig 5—6 ember látogatta és a legutóbbi zárthelyi előtt is csak 60—80-ra ugrott fel ez a szám. Az eredmény nem is maradt el: 60—80 dolgozat nem volt elfogadható, bár a példák még hallgatói szemmel nézve sem voltak nehezek. (Ezt utóbb ők is elismerték.) Sőt, még a jegyzetet is használhatták.

A pótzárthelyi előtt — folytatja Meszéma elvtárs, újabb konzultációt tartott a tanszék, de ezen ismét csak a kötelezettek 30 százaléka volt ott. Jellemző az érdektelenségre, hogy az előadásokon is elég magas, mintegy

30 százalékos állandó hiányzást

figyeltünk meg. S ha már itt tartunk, meg szeretném említeni, hogy Halmai és Bikicsné elvtársnő tavalyi csoportjaik kérésére önként tartottak külön gyakorlati órákat. A csoportok — nyilván hálából —, hónapokon át teljesen készületlenül jártak el ezekre a foglalkozásokra, úgy, hogy végülis az előrehaladás teljesen lehetetlenné vált.

A fentiek alapján a vizsgák sem biztatnak sok eredménnyel — fejezi be Meszéna elvtárs. A tanszék úgy tudja, hogy a hallgatók többsége 4—6 napot „tartalékolt" a vizsgakészülés céljaira. Mondani sem kell, hogy ilyen előzmények után ennyi idő a felkészüléshez egyáltalán nem elég.

Hát bizony nem. Viszont ha öt nap nem is elég, a nyári két hónap bizonyára elég lesz...

Becsky György

ELSŐS KISZ-VEZETŐK GONDJAIRÓL

Nincs könnyű dolguk egyetemünk KISZ és állami csoportvezetőinek. Lehet, hogy felesleges ezt előrebocsátani, mert ezzel sokan tisztában vannak. Különösen nehéz feladatuk van az elsőéves KISZ csoportvezetőknek. Ennek több oka van. Elsősorban az a döntő, hogy elsőéves csoportvezetőink nehezen tudtak hozzászokni az egyetemen lévő öntudatos fegyelemhez. Szokatlan, hogy a szervezeti fegyelmet nem támogatja a középiskolában megszokott osztályfőnök, igazgató.

Például *a külkereskedelmi szak 2-es csoportjában* egy mozgalmi múlttal nem rendelkező csoportvezető erélytelensége miatt igen kevés eredményt mutatott fel. Szerinte ez azért történt, mert nem akart, illetve nem tudott csoporttársaival helyenként szigorúbb hangot alkalmazni. A csoportértekezleteken nagy hangzavar uralkodott, mindenki ott beszélte meg magánügyeit, miközben a csoportvezető a közügyeket próbálta tárgyalni — de nem tudta mindig túlharsogni a lármát. A munka más téren is akadozott. A csoport rendszeresen későn teljesítette a kitűzött feladatokat s ezért a felsőbb szervektől nem a legnagyobb elismerést kapta. Elkedvetlenedett, s a csoport munkája tovább romlott. Sürgős támogatásra volt szükség a vezetőség és a tagság részéről egyaránt. A segítséget megkapta a vezetőség részéről, de a csoport viselkedése nem változott meg vele szemben. Továbbra is félvállról vették javaslatait, így a csoport munkájában nem következett be jelentős változás. Tehát az egyszerű tagok lelkiismeretes és lelkes munkája lett volna az, ami igazán jóvá és eredményessé tudta volna tenni a KISZ-munkát. Persze a vezetők tevékenysége és aktivitása nagyban meghatározza a tagság lelkesedését és odaadását.

A belkereskedelmi szak 3-as csoportjánál a KISZ megbízott nem tudott megbirkózni a feladatokkal. Elhatározta magában, hogy lemond s ennek szellemében végezte további munkáját is. A tennivalók összetorlódtak a feje fölött, ekkor a legegyszerűbb megoldást választotta, lemondott. Persze a lemondást sem a vezetőség, sem a tagság nem fogadta el, viszont jó volt arra, hogy felrázza Pataki Jánost a tétlenségből, aki azóta is lendületesen végzi munkáját.

Bartha Ferenc

„... A KÜSZÖBRŐL A VÉN DIÁK, MÉG EGYSZER VISSZANÉZ..."

Egyetemünk idén végzett diákjai szombaton tartották meg a hagyományos ballagást. Az alsóbb évfolyamosok sorfala közt járták végig utoljára az egyetem folyosóit, majd az aulában dr. László Imre rektorhelyettes vett búcsút az új szakemberektől. A végzősök nevében Szemenkár Mátyásné, a KISZ vb. tagja mondott búcsúbeszédet.

Talán az utolsó csoportkép

Mérnökök és közgazdászok – együtt

Elég sokszor foglalkozott már lapunk — és más fórumok is — a mérnökök és közgazdászok különböző problémáival. Valóban, elég sok surlódás volt és van is, a két szakma képviselői között, és ehhez bizonyos mértékig az utóbbi időben megszüntetett besorolási különbség is okot szolgáltatott. Mégsem indokolt, hogy olyan — szerintem az említetteknél sokkal lényegesebb — tényezőkről említést se tegyünk, amelyek a két szakma képviselőit a termelésben betöltött szerepük és emberi, szubjektív közeledésük alapján egyaránt összekapcsolják.

Manapság egyre gyakrabban hallunk mérnök-közgazdász szocialista brigádok megalakulásáról. Talán nem lesz érdektelen ha úgy is mint jövendő közgazdászok megnézünk közelebbről egy ilyen brigádot.

A riport színhelye a Budapesti Csokoládégyár. A brigád megalakulásának előzményeihez el kell mondanom, hogy mint élelmiszeripari vállalat

nagy változások

időszakát éli. Jó néhány területen most van csak kialakulóban a korszerű nagyüzemi gyártás, a régi eljárásokat is korszerűsítik; szóval rengeteg a tennivaló, ezek egy részét munkaköri kötelesség megoldani, más problémák viszont ilyen hivatalos alapon fel sem merülnek, hacsak...

Ilyen körülmények között alakult meg a brigád ez év januárjában, nagyrészt a vállalat vezetőgárdáját alkotó mérnökökből és közgazdászokból. Vezetője Komor Éva mérnök, aki megszerezte a mérnök-közgazdász diplomát is. A továbbiakban beszéljen a brigádvezető:

— Gyakran előfordult hogy egy mérnöknek vagy egy közgazdásznak kiadott feladat megoldása lényegesen nehezebb munkát jelentett egyetlen ember számára, mintha segítségül kérte volna a mérnök például a közgazdász szaktudását vagy fordítva. Ez adta az ötletet, hogy a feladatokat a két szakma képviselőinek közös munkájával végezzük el. Amikor pedig már együtt voltunk, akkor ezen túlmenően olyan munkákhoz fogtunk hozzá, amelyek elvégzését eddig még „csak" az élet tűzte napirendre, de a munkakör még nem. Nagyon sok új gépet kapott vállalatunk és nemcsak nálunk, máshol sem elégedhetünk meg egyszerűen az új gépek beszerzésével és valamilyen munkába állításával, meg kell szervezni tervszerű működtetésüket. Tehát

üzemszervezési kérdéseket

kellett megoldanunk, és már néhányat meg is oldottunk. Szükség volt néhány, eddig még ki nem számított gazdasági mutatóra is, például 100 kg csokoládéra jutó önköltség és energiaköltség mutatójára. Ilyen jellegű munkát is végeztünk már.

— Milyen kapcsolatban állnak a vállalat többi szocialista brigádjával?

— Kapcsolataink jók és nem formálisak. A mi brigádunk vállalásai közé tartozik, hogy felkutassa a vállalatnál azokat a területeket, ahol különösen szükség van szocialista brigádok tevékenységére. Igyekszünk irányítani, elosztani, a többi brigád vállalását. Ezzel, ti. hogy

lényeges és fontos feladatokra

hívjuk fel a figyelmet, hozzájárulunk a többi brigád munkájához, így eleve megszűnik a formális vállalások lehetősége.

— Közvetlenül milyen formában valósul meg a brigádban a mérnök-közgazdász együttműködés?

— Bár a brigád működésének alapvető tartalma az együttműködés, formailag is biztosítjuk ennek feltételét. Ha megnézi vállalásainkat és a végrehajtással megbízott személyeket, láthatja hogy gondosan ügyelünk: minden feladat megoldásában egyaránt részt vegyenek a mérnökök és a közgazdászok. Az együttműködés minden vonatkozásban megvalósul, s ez mindinkább érezhető és érezhető lesz az egész vállalat munkájában, no, és nem utolsósorban egymás közötti kapcsolataink alakulásában.

Gaal Gyula

„MÉG REMÉNYKEDHETEK, HOGY KITŰNŐ LESZEK"

Bár a jelvényt csak a jövő tanév szeptemberében kapjuk meg, s a még nem teljesített vállalások is teljesíthetők a nyáron, gyakorlatilag mégis *az év vége jelenti a határidőt*, amikor is számot kell adnunk az ISZM-ben végzett munkánkról.

Részleges kiértékelés már volt az első félév végén is, de ez csak a tanulmányi és esetleg a kulturális munkákra terjedt ki, mivel a vállalások többi része egész évre szólt.

Teljes képet azonban még most sem tudunk alkotni, az ISZM ez évi eredményeiről, mivel az összesítés — főleg a vizsgaeredmények hiányában — még nem készülhetett el. Éppen ezért *csak egyes emberek munkáját elemezhetjük*, de ebből a többiek szereplésére vonatkoztatni — hamis eredményre vezethet.

Nézzük például, mit vállalt *Hrubos Ildikó*, a belker. I/2. csoportból és sikerült-e a vállalásoknak eleget tenni.

— Fizikai társadalmi munkából 20 órát vállaltam, emellett jelentkeztem még építőtáborba is. Sajnos, 10 óra teljesítésem még hátra van, de ezt a mulasztást a jelvényosztásig mindenesetre igyekszem pótolni. Tanulmányi vállásom az első félévre az volt, hogy ideológiai tárgyakból az átlagosnak megfelelő vagy annál jobb eredményt érek el. Ezt sikerült is teljesíteni: kitűnő lettem. A második félévi vállalásnál már volt kiindulópont s így *elhatároztam, hogy év végén ismét kitűnő leszek.* Eddig még nincs az indexemben jelesnél rosszabb jegy, tehát még reménykedhetek, hogy teljesítem ezt a vállalásomat is. Kulturális téren a következőkről számolhatok be: a József Attila Szabadegyetemen az első félévben francia órákon vettem részt. Bérletem volt egész évben, s szorgalmasan el is jártam az Aulahangversenyekre. Az olvasómozgalomban is részt vettem, s a megjelölt kötelező könyvek közül kettőt elolvastam.

Csoporttársa, *Jakab Imre* a következőképpen áll:

— A vállalt húszórás társadalmi munkából 10-et teljesítettem. Jelentkeztem építőtáborba is. Tanulmányi téren első félévre a következőt vállaltam: legalább közepes rendűség, ideológiai tárgyak átlaga minimum négyes. Ezt sikerült is teljesíteni; 3,66 átlaggal jórendű lettem. A második félév végére pedig már *jórendűséget tűztem ki négyes átlaggal.* Teljesítéséről még nem tudok számot adni. Kulturális munkám a csoportos vállalások mellett az énekkari szereplésekből áll, azonban őszintén meg kell vallanom, hogy nem jártam el rendszeresen a próbákra.

A csoport közös vállalásai a következők: tárlat-, színház- és mozilátogatás. Megnézték Gink Károly fotóművész és Papp Gyula festőművész kiállítását, valamint látták a „Kaukázusi krétakör" és az „Állítsátok meg Arthuro Uit" c. színdarabokat. Moziban szintén gyakran volt együtt a csoport. Vállaltak egy közös kirándulást is, de ez elmaradt.

A fizikai társadalmi munka teljesítése a csoportban átlagosan 10 óra. Meg kell jegyeznem, hogy ez nemcsak ebben a csoportban tapasztalható jelenség; nagyon sokan vannak még, akik a vállalt húsz órát nem dolgozták le. Ezek részére azonban a nyári szünetben is lesz lehetőség, hogy pótolják mulasztásukat.

IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Festmények és grafikák

Udvardy Erzsébet: „Szárvágó" c. képe

Különböző folyóiratokban már hónapok óta zajló képzőművészeti vita már most levonható következtetése: a mai sokoldalú, sokszínű élet modern felfogású, mondanivalójú és valósági ábrázolását követeli meg a képzőművészet és a kor fejlődése.

A kiállítás katalógusa szerint: „A kiállítás közönsége képet kaphat arról, hogy mit tart ma nálunk a művészek többsége a mai képzőművészet legpozitívabb törekvéseinek". A bemutatott festészeti anyagot megtekintve azonban — bennünk, és a kiállítás látogatóinak többségében — más vélemény alakult ki.

Korunk korszerű mondanivalót és modern formát követel meg. A látottak alapján azonban az az érzésünk, hogy a művészeink által tolmácsolt mondanivaló szegényes, egysíkú, amelyet még sekélyebbé tesz a határozatlan, rossz irányú formakeresés, amely egyrészt a naturalista fotografikus ábrázolást, másrészt a nonfiguratív kifejezésmód felé való törekvést eredményezi.

Művészeink elsősorban a szocialista építőmunkát igyekeznek ábrázolni, s ami kissé bizony paradoxonnak hat, a téma megragadás és a kifejezésmód tisztázatlansága miatt, elvész a képekben az ember, elvész az ember munkájának valósághű értéke.

Igaz, nem születnek mindik remekművek, de arról nem szabad lemondani, hogy a művésznek mindig az ember és kora közti új kapcsolatokat kell feltárnia, és ezt kell saját művészi erejével igazolnia és ábrázolnia.

A művészeknek az anyaggal és a formával folytatott harcában csak az erőfeszítéseket látjuk, de nem a harc értelmét, célját, és pozitív eredményeit.

Különösen a festészeti anyag gyenge. Mind a fiatal, mind az idősebb művészek alkotásai nagyon sok kívánnivalót hagynak maguk után.

Az idősebb nemzedék mesterei közül a legtöbb, a már eddig is sok sikert aratott alkotásaikhoz hasonló témájú és ábrázolású képeivel mutatkozott be ezen a kiállításon is. Nem szolgáltak sok újjal e festmények, sem stílusukban, sem mondanivalójukban. Ennek ellenére mégis nagyrészt a kiállítás legszebb darabjai. Gondolok itt elsősorban *Bernáth Aurélra*, akinek szinte mindegyik képe a kiállítás legjobbjai közt foglal helyet, mint például a Balatoni strand és a Marili felolvas Szabó Lőrincnek című alkotásai.

Eredeti festőegyéniségünk *Kmetty János* kis olajképei, kubista jellegű, erősen szubjektív kifejezésmódjukkal most is sikert aratnak a művészet ismerői között. *Holló László* csupán egyetlen képpel szerepel a kiállításon, amelyen azonban eredeti stílusának, különleges színhatású kifejezésmódjának csak gyenge nyomait fedezhetjük fel. *Czóbel Béla* Csendélete szintén csak a megszokott.

Barcsay János konstruktivista képei még ennyire sem tetszettek, bár határozott stílusfelfogása értékelhető. Viszont egyáltalán nem tetszett *Csáky-Maronyák* Balaton című alkotása, mely első szempillantásra Egry képeit juttatja az ember eszébe és így csak gyengébb utánzatnak tűnik. Furcsálljuk Csáky-Maronyák újkeletű epigonizmusát.

Érdekes *Kádár György* Egymillió új lakás című képe, mely azonban komoly eszmei és formai tisztázatlanságot tükröz. A konstruktivista felfogású, erősen absztrakt felé hajló képen, különösen bántóan hatnak az elnagyolt emberábrázolások.

Furcsa ellentmondást tükröznek *Bartha László* képei is. Alumíniumkohó című alkotása a ma már kifejezéstelen, naturalista ábrázolásmód terméke. Vele szemben Állomás című képe nagymértékben tartalmazza a nonfiguratív ábrázolásmód jegyeit. Ennek ellenére képe különleges színgazdagsága és témafelfogása miatt a kiállítás legérdekesebb darabja.

A festőnők közül *Gábor Mariann* mellett *Udvardy Erzsébet* képei tetszettek legjobban, (Szárvágó, Vízöntő). A kiállítás legnagyobb részt sötét tónusú képei közül kitűntek élénk színezésű, világos alkotásai.

Sok vitát fog kiváltani *Orosz János* Kertésze, elsősorban szokatlan festészeti kifejezésmódja és színezése miatt, mely nagyon sokféle magyarázatra adhat alapot. Másik fiatal művészünk, *Kokas Ignác*, komoly fejlődésről tett tanulságot. Bár Hegesztő című képe, fotografikus ábrázolásmódja miatt nagyon jellegtelen és kifejezéstelen, a Váli híd és az Olvasó paraszt címet viselő képei a kiállítás legkiforrottabb, legletisztultabb felfogású és kifejezésű alkotásai voltak.

Biztató kísérlet *Eigel István* Épülő lakótelepe, ugyanakkor nagyon tartalmatlan és harmóniátlan *Erdős Géza* Alakul a csoport című műve. Mind a kettő a mai élet egy-egy fontos mozzanatát igyekszik ábrázolni, de ez csak Eigelnek sikerül bizonyos mértékig.

Erdőséhez hasonló, semmit mondó képek *Ny. Gulyás Jenő* Vegyipari munkása, *Luzsicza Lajos* az óbudai hajógyárban, *Xantusz Gyula* Aszfaltozók és *Szurcsik János* Kapálók című alkotásai. De ezek mellett még tucatjával sorolhatnánk a szocialista építést, munkát feldolgozó roszszul sikerült, tartalmatlan, erőltetett felfogású képeket, és alkotóikat.

Csalódtunk *Szinte Gáborban* is. Állomás című képe kifejezéstelen, Anyám című alkotása pedig rideg és embertelen, fájóan megdöbbenti az embert. De csalódnunk kellett *Scholcz Erik, Szentgyörgyi Kornél, Szentiványi Lajos, Iván Szilárd, Imre István* és még nagyon sok ismert tehetséges festő alkotásaiban is. És ezt a csalódást csak bizonyos mértékig tudja enyhíteni pár jobban sikerült mű, mint például *Németh József* Töltés mellett, *Vati József* Halászok, *Vecsési Sándor* Női portré, *Fényi Géza* Öreg halász, *Fenyő A. Andre* Anyám, vagy *Ék Sándor* Bagdadi utcagyerekek című képei.

A grafikai anyag sokkal egységesebb, színvonalasabb volt a festészetnél. Művészeinknek sokkal jobban sikerült a valóság megragadása és a lényeg hű ábrázolása. A kifejezési formák jobban tisztázódtak a mondanivalót sikerült összhangba hozni a formával. Mindez grafikusaink helyes irányú fejlődését bizonyítja.

Legjobban *Hincz Gyula* rézkarc-sorozata tetszett, amely Aragon Befejezetlen regényéhez készült illusztrációnak. Hasonlóan jók *Würtz Ádám* illusztrációi a Román balladákhoz. *Barcsay Jenő* kis tusrajzai és *Ék Sándor* iraki színeskréta képei szintén tetszettek. *Imre István* akvarelljei valamivel gyengébbek előző alkotásainál. *Poór Bertalan* mindhárom szénrajza nagyszerű (Bölöni György, Bölöni Györgyné, Bikák), talán a grafikai rész legszebb darabjai.

Érdemes megemlíteni *Kondor Béla, Makrisz Zizi, Martyn Ferenc Raszler Károly* és *Seres János* munkáit is, de az említetteken kívül még számos művész alkotását lehetne dícsérni.

Szigeti Ernő

ERDŐS TIBOR:

Az újratermelési ciklus alakulása az imperializmusban

(Kossuth Kiadó, 1961. 358 oldal)

A magyar közgazdasági irodalom jelentős eseménye Erdős Tibor e kitűnő munkájának megjelenése. A könyv elolvasása arról is meggyőzheti a témakör ismerőit, hogy Erdős ezzel az újabb munkájával több vonatkozásban hozzájárult az újratermelési ciklus imperializmusbeli alakulásáról a különböző országokban eddig megjelent marxista szakirodalom gazdagításához, s így munkája nemzetközi vonatkozásban is érdeklődésre tarthat számot.

Egyetemünk 1948 óta áll fenn. A többi magyar egyetemhez még inkább sok külföldi egyetemhez viszonyítva nagyon fiatal intézmény. Ennek ellenére az utóbbi években sorra jelennek meg az egyetem oktatóinak általában színvonalas munkái, közülük egyre több olyan oktatóé, akik már ennek az egyetemnek a padjaiban kezdték, illetve fejezték be egyetemi tanulmányaikat, és váltak marxista közgazdászokká. Közéjük tartozik Erdős Tibor is. Minthogy egy-egy egyetem színvonaláról nemcsak az oktatás terén elért sikerei, hanem tanári karának tudományos munkái is tanúskodnak, ezért *a szerző több éves kutatásainak e sok és bonyolult problémát megvilágító terméke új és fontos hozzájárulás egyetemünk jó hírének növeléséhez, s egyben komoly alapul szolgál az oktatás színvonalának további emeléséhez, a kapitalizmus politikai gazdaságtana tananyagának korszerűsítéséhez.*

A könyv címéből is kitűnik, hogy szerzője a mai kapitalizmus talán legbonyolultabb kérdésének vizsgálatára vállalkozott. A kapitalizmus olyan korszakában elemzi az újratermelési ciklus alakulását, amikor a fejlett tőkésországok gazdaságát, a monopóliumok uralma, majd mindinkább növekvő mértékben az állammonopolista kapitalizmus előtörése jellemzi, s e gazdaságokat a túltermelési válságokon túl a két világháború és következményeik mélyrehatóan megrázkódtatják. Ugyanakkor a Szovjetunió, majd a szocialista világrendszer létrejötte és gyors fejlődése is mind fokozottabban érezteti hatását a gazdasági és politikai életükben.

Korunk és a kapitalizmus hanyatló szakaszának eme új jelenségei komoly hatással vannak a tőkés újratermelési ciklus alakulására és annak sok új, a klasszikus kapitalizmusban nem ismert új vonást kölcsönöznek. *Erdős Tibor a marxi—lenini válságelmélet alapján behatóan vizsgálja ezekezet az új vonásokat kiváltó tényezőket, a mai kapitalizmus gazdaságában ható belső törvényszerűségeket, a monopóliumok, a tőkésállam gazdasági életre gyakorolt hatásának lehetőségeit és korlátait.*

Egy ilyen rövid cikk keretében megvalósíthatatlan feladat Erdős Tibor új munkájának tartalmi ismertetése. Ezért oktatóink és különösen hallgatóink figyelmét ezúttal csak a könyv legértékesebb részeire szeretném felhívni.

Erdős elvtárs munkájának első fejezetében röviden vázolja a marxi—lenini válságelmélet vonatkozó tételeit, s közben arra törekszik, hogy az eddigieknél mélyebben értelmezze, újszerűen világítsa meg azokat. Ez a törekvése sikerrel is jár. Különösen *érdekesek és újszerűek e részben a válságok periodicitásának okáról, az általános túltermelési, a részleges és a közbeeső válságok meghatározásáról szóló fejtegetései.*

A rövid bevezető fejezet után több mint 300 oldalon a tőkés újratermelési ciklus imperializmusbeli „szabálytalan" alakulásának problémáival foglalkozik a szerző. Külön fejezetekben tárgyalja a világháborúknak és következményeiknek az állammonopolista kapitalizmus kialakulásának, a finánctőkés állam költségvetési politikájának, a hitel, a kamat és a pénzügyi politikának, a tőkés államosításoknak, a külkereskedelemnek és a tőkekivitelnek a hatását az újratermelési ciklus alakulására a monopolkapitalizmusban, majd végül e tényezők együttes, ellentmondásos hatását s az állami beavatkozás korlátait mutatja meg az olvasónak.

A könyv több mint 150 oldalán Erdős Tibor *az újratermelési ciklus befolyásolásának pénzügyi eszközeit és azok hatását elemzi.* E részek különös figyelmet érdemelnek, hiszen az utóbbi években történt nem jelentéktelen előrehaladás ellenére éppen e területek elemzése mindezideig nem kapott elég súlyt az újratermelési ciklusok alakulásáról szóló marxista irodalomban. Nagyon hasznosak, újszerűek azok a fejtegetések, amelyekben Erdős a maga bonyolultságában elemzi az államadósságok, a fegyverkezési kiadások, a fogyasztási hitelek szerepét, növelésük korlátait s azt a problémát, hogy kapacitáskihasználatlanság és árufeleslegek létezése ellenére miért jelentkezik infláció a fejlett tőkésországok, főleg az USA gazdaságában. Igen szép és elméletileg *nagyon értékes az „anticiklus" gazdaságpolitika tényezői együttes hatásának vizsgálatára vonatkozó rész is.*

A könyv szépen megfogalmazott és élvezettel olvasható munka. Ebben az is közrejátszik, hogy Erdős elvtárs folytatja a marxista közgazdasági irodalomnak azt a jellemző és nagyon jó hagyományát, hogy a legbonyolultabb kérdéseket is bátran vitatkozva fejti ki.

A Kossuth Kiadó szerkesztősége gondos munkával készítette elő a kötet megjelenését. A könyv szép és igen szakszerű előkészítést tükröz. Mégis helyes lett volna, éppen a munka nagy elméleti és politikai jelentősége miatt, ha idegennyelvű recenzió és tartalomjegyzék is helyet kapott volna benne.

Talán e rövid ismertetésből is kitűnik, hogy Erdős Tibor új könyvét egyetemünk oktatóin és hallgatóin kívül haszonnal forgathatják mindazok, akik meg akarják ismerni a mai kapitalizmus valóságát.

Dr. Nyilas József

Szobrászat és plasztika

A kiállítás szobor- és kisplasztika-anyaga, valamint az úgynevezett „kétezrelékes" alkotások gyűjteménye magasabb színvonalú és egységesebb is a festészeti anyagnál.

A zsüri felemás kiválasztási elvei itt is éreztették hatásukat, bár szükségszerűen jóval kevésbé, mint a festészetben. A kerámiai anyagban „Kertplasztika", „Kettős váza", „Bika-kompozíció" címmel például helyet kaptak olyan kifejezetten nonfiguratív, absztrakt térkompozíciók, amelyek bronzban vagy kőben megformálva aligha kerülhettek volna a kiállítás nyilvánossága elé. A természethű ábrázolások némelyikén is fellelhetők a polgári művészetnek egyes erősen vitatható formajegyei, mint például *Makrisz Agamemnon* „Szerelmespár"-ján, *Laborcz Ferenc* „Kalászszedő"-jén vagy *Schaár Erzsébet* „Virágot tartó nő" c. szobrán.

A kiállítás jó néhány alkotása inkább csak nagyméretű, míg érzelmi tartalmában, mondanivalójában és kompozíciójában távol áll attól, hogy monumentális legyen. A szabadtéri kiállítás több szobra hideg, kifejezéstelen, néha már mesterkélt. *Mészáros Dezső* „Kapás lány", *Somogyi Árpád* „Fonónő", *Bancsik István* „Szamaras fiú" című alkotása alig több, mint néhány szép, vagy annak gondolt vonal térbeli megformálása.

A szabadtéri kiállítás magasan legjobb alkotásai épp érzelmi gondolati gazdagságukkal emelkednek ki, de kompozíciós megoldásaik is jóval sikerültebbek. Első látásra is megragadja a néző figyelmét *Weszely Jelena:* „Első lépés" című zárt kompozíciójú alkotása, *Martsa István* finom lírájú, elgondolkodtató „Emberpár"-ja. *Makrisz Agamemnon* „Fiatal munkáslány"-a a legjobb alkotás az összes hasonló témájú művek között.

A Műcsarnok belső termeiben kiállított szobrok közül *Borsos Miklós* két portréja és *Ferenczy Béni* kisplasztikái különösen az „Aranykor" magasan a legjobb. *Makrisz Agamemnon* „Mautnauseni emlékmű-terv"-e apró méreteivel is lenyügözően monumentális. Ady portréja viszont vitatható. A nyugodtságot és biztonságot kifejező arc egyoldalúan tükrözi nagy költőink egyéniségét.

Kőfalvi Gyula Marx szobra nagyon rossz. Patetikus, irodalmi ízű, mesterkélt. A Lenin-portrék *(Konyorcsik János, Németh Mihály)* szintén gyengén sikerültek. *Laborcz Ferenc:* Fazola Henrik c. alkotása stilizált egyszerűségében, tiszta kompozíciójával ragadja meg a figyelmet. *Fekete János* „Bikavezetők" c. vörösréz domborítása, *Mészáros Dezső* „Grúz leány"-a is igen emlékezetes alkotása a kiállításnak.

Az építészethez kapcsolódó állami megbizatásból készült szobrászati és belső térdiszítő (fémborítás, gobelin mozaik) alkotásokat széleskörűen mutatják be a kiállított fényképek, egyben bizonyítva azt, hogy a társművészetek szoros kapcsolata milyen nagy művészi teljesítményekre készteti az alkotókat. Néhány makett jelzi építőművészetünk új törekvéseit is, amelyek a jövőben talán még nagyobb hatással lesznek képzőművészetünk egyéb ágaira, és elősegítik ezzel az annyira szükséges eszmei tisztulást, s a művészi színvonal emelkedését.

A IX. magyar képzőművészeti kiállítás egésze nem ad megnyugtató összképet a látogatóknak képzőművészetünk jelenlegi helyzetéről, a szobrászati-plasztikai anyag azonban több-kevesebb reményt, ígéretet, sőt nemegyszer ennél többet is nyújt arra vonatkozóan, hogy képzőművészetünk forrongó és tisztázatlan jelenéből egy sikeresebb művészeti periódus bontakozik majd ki.

— j —

„Csendélet" a kollégiumban, vizsgaidőszak idején...

NYÁR

Régen nem esett.
A száraz, repedt földben sárga fűcsomó,
Vastagon áll a por mindenütt.
Mozdulatlanul
Izzik talpam alatt a föld.

A nyár sárga.
Az egész határban dől a búza,
Csendben érik a mag,
Hogy belőle mag legyen s kenyér.

Jó búzaérlelő, boldog nyár.
Egy hónap múlva új kenyeret eszünk.

LAURENTSICS GÁBOR

Hallgatóink javasolják...

A KISZ reform-bizottságok anyagából

Nem először adunk hírt arról, hogy a hallgatók is részt vesznek a reform munkálataiban, javaslatot tehetnek a tananyagok korszerűsítésére a KISZ reform-bizottságokon keresztül. Most néhány alapozó tárggyal kapcsolatos észrevételt közlünk, s későbbi számunkban pedig foglalkozunk a szaktárgyakra vonatkozó javaslatokkal is.

Politikai gazdaságtan

A hallgatók a kapitalizmus politikai gazdaságtana oktatási módját — tehát az előadásokat, szemináriumokat, a jegyzetet *színvonalasnak* tartják. *Sikeres volt* a félév végén rendezett konzultáció is.

Felmerült azonban, hogy egyes témáknál a hallgatók *eltérő véleményt ismertek meg az előadás, a jegyzet és a szeminárium alapján.* Ez különösebben *a munkásosztály abszolut elnyomorodásával, a tiszta forgalmi költségek megtérülésével és néhány, a szocializmus politikai gazdaságtanánál szereplő kérdéssel kapcsolatban fordult elő.* A szocializmus politikai gazdaságtanával több észrevétel foglalkozik. Természetesen ezt a tanszék is tudja, s igyekszik változtatni a jegyzet minőségén. A hallgatók ehhez a következőket javasolták:

Csökkenteni kellene a számadatok közlését. Gondoskodni kell, hogy a jegyzeten belül *ne legyenek átfedések* (pl. Szovjetunió ipari termelése, a szocialista állam szerepe, a demokratikus centralizmus stb.). Talán *mellőzni lehetne az alapfogalmak magyarázatát is,* hiszen amíg folyamatos a politikai gazdaságtan oktatása, ez nem megy feledésbe. Kérik a hallgatók, hogy az egyes fejezetek végére *rövid összefoglalót* írjanak az új jegyzetbe. Észrevételeik végső kicsengése az, hogy a politikai gazdaságtan oktatás javításához *új jegyzetre, illetve tankönyvre lenne szükség.*

Dialektikus és történelmi materializmus

Ebből a tárgyból három félév után *szigorlatot* tesznek a hallgatók. A szigorlat alapja A marxista filozófia alapjai c. egyetemi tankönyv. A tananyag a kötelező irodalommal együtt 1600 oldal. A nagy terjedelem miatt egy-egy szemináriumra közel 100 oldalt kell átvenni. Ezért a hallgatók javasolják, hogy a 950 oldal kötelező irodalomból a tanszék *hagyjon el 350-et.* Többek között javasolják elhagyni A német ideológia c. művet, Sztálin: A vallásról írt tanulmányát, amely *elavult.* Rámutatnak a hallgatók arra is, hogy a kapitalizmusból a szocializmusba című fejezet *azonos* a politikai gazdaságtan hasonló fejezetével, szintén azonos szempontból tárgyalja a válságelméletet és a proletárdiktatúrát.

Tudományos szocializmus

A tárggyal kapcsolatban a hallgatók megjegyzik, *helyes volt,* hogy a tanszék előre közölte írásban a félév elfogadásának a feltételeit. Szóvá teszik, hogy a *tanulásra szolgáló jegyzet rendkívül gyenge,* ezért az előadások alapján és a kötelező irodalomból tudnak tanulni. Az előadások *jók* voltak, ezért a hallgatók javasolják, *ezt adják ki jegyzetben.* A tankönyv egyébként is *nagymértékben fedi* a gazdaságtörténetet, a politikai gazdaságtan és a filozófia anyagát. A kötelező irodalom *sok és nehéz beszerezni.*

Népgazdaság tervezése

E tárggyal kapcsolatban legjelentősebb észrevétel, hogy *nagymértékű átfedések vannak a statisztikában és a tervezésben oktatott népgazdasági mérlegek között.* Nehezíti ezt a gondot, hogy az általános szakosok még külön fél évig tanulják A népgazdasági mérlegek tárgyat. A hallgatók javaslata szerint ezt a „népgazdasági mérlegek" stúdiumot be kellene építeni a népgazdaság tervezése tárgyába, s ezzel együtt a tervnek kell megadnia a népgazdasági mérlegek elemzését, beleértve a matematikai módszer segítségével végzett elemzést is.

Orosz nyelv

Az iparszakos reformbizottság észrevétele, hogy *nem látszik egységesnek* a Nyelvi Intézet törekvése: vajon mit tart elsődlegesnek, a beszédet, vagy a szakirodalmat? Úgy látszik, a szakirodalmat, s ez végső soron helyes is — de előtte legalább *minimális jártasságot* kellene szerezni a beszélgetésben is. A Nyelvi Intézet valószínűleg abból indul ki, hogy a 4 év középiskolai nyelvoktatás után *van alap,* amire építhet. Sajnos, *ez nem mindenütt van meg,* s ez már a középiskolai reform kérdése. Valamilyen megoldást kellene keresni, hogy az iparszakosok is elsajátítsák a nyelvet. Sajnos, a heti két óra kevés erre. *Jó lenne, ha kétszer két órát lehetne tartani.*

A nagyon csekély előrehaladás miatt *sokan törekszenek arra,* hogy a második év végén akármilyen eredménnyel is, de leszigorlatozzanak oroszból, hogy egy kicsit kötetlenebb, érdekesebb fokon tanulhassanak tovább (egyéni megoldásokkal!) vagy foglalkozhassanak más nyelvvel is. A nyelvi reformot illetően a hallgatók úgy látják helyesnek, hogy az első időkben egységesíteni kell a hallgatók tudását, s beszélgetéssel kell kezdeni, s a szakszövegeket akkor kell tanítani, amikor már az oktatásban is túljutnak az alapozáson.

B. K.

Ellenőrzik-e az ISZM-vállalások teljesítését?

Milyen módszerrel ellenőrzitek a csoportban az ISZM vállalásokat? — tettem fel a kérdést az ipar II. évfolyamon az egyik csoportvezetőnek.

— Nálunk lényegében különösebb ellenőrzés, illetve számonkérés évközben nincs. Én általában tudom, hogy ki mit vállalt, azonban a teljesítéseket nem tudom ellenőrizni.

— Nem lehetett volna ezt úgy megszervezni, hogy bizonyos területeket a csoport más-más tagja figyelt volna a félév folyamán?

— Hát ki tudta volna azt figyelemmel kísérni?

— Véleményed szerint, mi a biztosítéka annak, hogy mindenki teljesíti a feladatát, ha évközben senki nem ellenőrzi a munkájukat?

— Persze erre nincs biztosíték, azonban általában mindenki teljesíteni szokta azt, amit vállalt.

Eképpen zajlott le rövid beszélgetésünk. Végül hadd állapítsam meg, hogy ebben a csoportban nem éppen ideális módon kísérik figyelemmel az ISZM-munkát.

A belkereskedelmi szak III. évfolyamon M. A. KISZ-csoportvezető elmondta, hogy egyénenként pontosan vezetik, hogy mit mikor végzett el. Nem szeretnék, ha valakinek éppen év végén kellene összesűríteni a munkáját, nehogy elmaradjon a teljesítéssel. Ezért folyamatosan végzik a tagok a kijelölt munkát.

— Milyen eredménnyel zártátok az elmúlt évben a teljesítések értékelését?

— Mindenki megkapta a jelvényét. Feltétlenül hozzátesszem, nem azért, mert nagyon liberálisan ítéltük meg a végzett munkát.

— Véleményed szerint sikerül-e mindenkinek teljesíteni év végére a munkáját?

— Azt hiszem, erre egyértelműen igennel felelhetek. A csoportban elég színvonalasak a vállalások, de mind a legmaximálisabb, mind a legminimálisabb ígéreteket úgy vesszük, hogy becsületbeli kötelessége a vállalónak azt teljesíteni.

— Azt mondd el nekem, hogy milyen formában oldottátok meg az évközi ellenőrzést?

— Ez nem volt különösebb probléma. Ugyanis már kialakult az a gyakorlat nálunk, hogy minden funkcionárius a maga területét figyeli, az „illetékeseknél" kell jelenteni, hogy ki mit végzett el. Ha valaki nagyon elmarad az ilyen beszámolókról, akkor csoportgyűlésen számon kérjük. Nagyon könnyű a helyzet azonban az ellenőrzéssel, hiszen a legtöbb vállalásunkat csoportosan tettük meg, így aki hiányzik egy-egy programról, rögtön feltűnik.

— A csoport tagjai nem találják túlságosan hivatalos színezetűnek ezt az eljárást?

— Az igazság az, hogy mindenkit kell egy kicsit ösztökélni a munkára, hiszen van mindenkiben kényelmesség. Azt azonban senki nem érzi, hogy erőszakos lenne az esetleges beavatkozás ,ami akkor éri utol, ha valamilyen feladatát nem látja el.

— Végezetül csak sikeres munkát kívánok és azt gondolom, hogy ilyen jó szervezés mellett ez nem is maradhat el.

Régi módszer, hogy az emberek ellentétek révén akarnak magyarázni. Nem is vitatható, hogy ez jó módszer. Nem magyarázni akarok azonban, hanem egyértelműen válaszolni arra a kérdésre, hogy lehet-e az ISZM-munkát évközben folyamatosan ellenőrizni?

Lehet. És úgy vélem, hogy a belkeres csoport gyakorlata több csoportnál vált már szintén hasznos módszerré.

N. A.

NÉGY ÉV KISZ-MUNKA

Egyetemi munkájának befejezése alkalmából Tóth Andor elvtársat, a KISZ VB általános kari felelősét, negyedévfolyam tanári B-szakos hallgatót Aranykoszorús KISZ-jelvénnyel tüntette ki a KISZ Budapesti Bizottsága.

Ez a kitüntetés annak a négyéves szorgalmas, áldozatos munkának az elismerése, melyet Tóth Andor elvtárs egyetemi évei alatt a KISZ-munka különböző posztjain végzett. 1958-ban került egyetemünkre, s azonnal bekapcsolódott a KISZ-munkába. Kezdetben, mint KISZ-csoportvezető, majd mint kari vezetőségi tag és kari titkár dolgozott. 1960 októberétől a KISZ VB tagja volt és az általános kari alapszervezetek munkájának összefogását végezte. Munkája nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az általános kar alapszervezeteiben viszonylag magasszínvonalú munkát végeztek és kapcsolatuk a KISZ VB-vel jó volt.

Tóth Andor az a KISZ-munkás, aki munkájának középpontjában az emberekkel való egyéni foglalkozást állította, személyesen segített az egyes emberek és a KISZ-vezetőségek gondjainak megoldásában. Az általános kar mintegy 500 hallgatója közül kevés olyan ember van, akivel munkája során ne került volna kapcsolatba. Ez az alapos, lelkiismeretes munkastílus egyéniségéből következik. Igen szerény ember, de határozott, feladatait kitartó munkával teljesíti.

Itt az egyetemen érett párttaggá, 1962-ben vették fel a párt tagjainak sorába.

Tóth elvtárs tanár szakos és nagy szeretettel készül hivatására. Az, hogy nevelői adottságai mellett hivatástudata igen erős, nagy lendítőerő volt KISZ-munkájában és áldozatos, lelkes mozgalmi munkája minden bizonnyal hozzájárult, hogy hivatásának szeretete erősödött benne és nem kis nevelési gyakorlatra tett szert.

Most miközben tanári szakvizsgáira készül, gondolatban sokat foglalkozik későbbi munkájával. Gyakorló évét Egerben, régi iskolájában szeretné eltölteni, de nem idegenkedik más vidéki iskoláktól sem. Új munkahelyén szeretne sokat segíteni a KISZ-nek, részt venni a pártmunkában és általában — jó tanár lenni.

További munkájához sok sikert kívánunk.

MIT KELL TUDNI AZ ÁLLAMVIZSGÁN?

A ballagáson búcsút mondtak negyedéveseink az egyetemi életnek. Az utolsó nagy erőpróba azonban még hátra van. Az államvizsga követelményeiről, az előző évekhez képest megvalósított esetleges változásokról kértünk felvilágosítást néhány tanszéken.

Politikai gazdaságtanból a teljes tananyag szerepel az államvizsgán — kezdte a beszélgetést Gacsályi elvtárs. Változást jelent, hogy a kommunizmusba való átmenetről szóló rész a XXII. kongresszus alapján átdolgozásra került, viszont terjedelemben nem változott, és máris kapható az új jegyzet. Az irodalomjegyzék is csökkent, főleg a szocializmussal kapcsolatos irodalom anyaga.

— *Mi a helyzet az imperializmus-jegyzettel?*

— Igen, ezzel mindig sok baj volt. Az új jegyzet készítésénél már figyelembe vettük a tapasztalatokat, világosabb lett például a monopolárról szóló rész, bizonyos változások történtek az általános válságot tárgyaló fejezetben is. Ennek ellenére rövidebb lett a jegyzet.

— *Az általános szak számára nem több az anyag?*

— Nem adtunk ki külön tematikát, általános és nem általános szakosok részére. Természetesen mélyebb ismereteket követelünk meg tőlük, viszont úgy gondoljuk, hogy a speciál kollégiumok megfelelő segítséget nyújtottak ehhez. Ezenkívül a tanszék hetente háromszor biztosít konzultációt, a részletes beosztás megtalálható a hirdetőtáblán.

A külkereskedelmi szakosok államvizsgájáról Gulyás elvtárs adott tájékoztatót:

— Két szaktantárgyból, „Nemzetközi kereskedelem és szocialista külkereskedelem"-ből, valamint „A külkereskedelem technikája és szervezése" c. tárgyból tesznek államvizsgát a hallgatók.

— *Milyen lehetőség van az anyag megszerzésére?*

— Elég sok könyvből, illetve jegyzetből kell összeszedni, de zömében írott anyag áll rendelkezésre. Néhány témából előadásokat tartottunk a készülő új tankönyvek alapján, a tematikát, sőt a kérdéseket is kiadtuk. A tanszék nevében ez úton is kérem a hallgatókat, hogy amennyiben szükséges, vegyék igénybe a konzultációs lehetőségeket és a vizsga előtti napokon, lehetőleg csoportosan kérjenek konzultációt.

— *Milyen változások vannak?*

— Bizonyos súlyponti eltolódásról beszélhetünk. Nagyobb súllyal szerepelnek a szocialista világgazdaság problémái és a tőkés világgazdaság legújabb eseményei, természetesen ez a kérdésekből is kiderül. A másik tárgyban szintén a szocialista országokkal folytatott kereskedelem technikai problémái kaptak nagyobb súlyt.

— *Vizsgáztak-e már a hallgatók ezekből a tárgyakból?*

— Nemzetközi kereskedelemből egy kollokvium volt, az anyag összesen négy féléves. Viszont a külkereskedelem technikájából az oktatási reform keretében végig gyakorlati jegy volt. A tanszéknek az a véleménye, hogy a hallgatók jó felkészülést tanúsítottak, s ezért az államvizsgán sem merülhetnek fel különösebb nehézségek.

Gyenes elvtárstól, *a földrajzszakosok államvizsgája* felől érdeklődtünk:

— Magyarország gazdaságföldrajza, általános gazdasági földrajz és „A gazdaságföldrajz elméleti és gyakorlati kérdései" című kollégium képezik az államvizsga anyagát. Az alkalmazott földrajz jelentőségét, az aktív, alkotó földrajztudomány szerepét állandóan hangsúlyoztam az előadások folyamán. A legutóbbi stockholmi kongresszuson — a tanszék részéről Bora elvtárs vett részt ezen — külön szekció foglalkozott az alkalmazott földrajztudomány kérdéseivel. Másrészt fontos kérdéscsoport a Szovjetunió gazdasági földrajza, a XXII. kongresszus alapján a húszéves távlati terv földrajzi vonatkozásai, az új beruházások területi eloszlása stb. Igen sokrétű a vizsga anyaga, külön kérdés például a burzsoá gazdaságföldrajzi elméletek és ezek bírálata.

Néhány érdekességgel talán az alsóbbéveseknek is sikerült vázlatos képet nyújtani arról, hogy mi is az az ÁLLAMVIZSGA. A lázasan tanuló negyedévesek pedig már a monopolárral, vagy a tervszerű arányos fejlődés törvényével foglalkoznak. Eredményes tanulást!

Vértes Gábor

A szakvezető tanárral

Utoljára az előadó padjaiban...

Mi búcsúzunk és elmegyünk...

KORUNK ZENÉJE

AULAHANGVERSENY, VI. RÉSZ

Az Aula hangverseny-sorozat utolsó előadására május 5-én került sor. A BN Szimfónikus Zenekar, ebben a műsorban, a XX. század nagy zeneszerzőinek néhány művét mutatta be. Sajnos egy hangverseny keretében, még csak keresztmetszetében sem lehet jól bemutatni a XX. század zeneművészetének számos irányzatát és számos nagy mesterét. A bemutatott pár mű ennek ellenére valami kis ízelítőt adott korunk zenéjéből.

Első számként *De Falla* Bűvös szerelem című balettszvitjét hallhattuk. A nagyszerű szvitet a zenekar kissé egyenetlenül, szaggatottan adta elő. Az egyes tételek előadása nem egyformán sikerült, az előadás mégis maradandó élményt nyújtott.

Nem illett a műsor keretébe *Prokofjev* Klasszikus szimfóniája.

Igaz, hogy jó mű és igaz, hogy jól képviseli a XX. század egyes művészeinek klaszszicista törekvéseit, de nem jellemzi általában korunk zenéjét, és nem jellemzi tökéletesen magát a szerzőt sem.

Ugyanakkor igen nagy sikert aratott *Bartók* Táncszvitjének bemutatója. A zenekar és a karmester meglepő biztonsággal adta elő Bartóknak ezt a művét, melynek sikere ismét bizonyítja, hogy — bár nehéz, de — meglehet érteni és meg lehet szeretni Bartók zenéjét, és a mi zenekedvelő fiatalságunknak ez bizonyos mértékig kötelessége is.

A hangverseny második részében meghallgathattuk *Vavrinecz Béla* zeneszerző és karmester új „Emlékezz" című művét is. A műnek különösen első része magával ragadó. A befejező pár motívum, a szöveg nélküli kórus, már nem sikerült ennyire, de ez valószínű a gyenge kóruskíséretnek tudható be. Vavrinecz Bélának ez a műve kétségtelenül másutt is sikert fog aratni drámai erejével, modern hangvételével és hangszerelésével. Az „Emlékezz" ősbemutatója a hangversenysorozat egyik legérdekesebb eseménye volt.

Utolsó számként *Kodály* Galántai táncok című művét hallhatta a közönség. A jól ismert számot nagyon egyenletesen és szépen adta elő a búcsúzó zenekar.

Az est méltó befejezése volt az egész hangversenysorozatnak, amely ha csupán vázlatosan is, de igyekezett felölelni és bemutatni a világ zeneművészetének fejlődését a preklasszikusoktól kezdve egész máig.

Az utolsó, XX. század zeneszerzőinek műveiből összeállított műsor, mint már az előzőkben is említettem, sajnos nem lehetett teljes, de ezzel kapcsolatban felmerül az a lehetőség, hogy az elkövetkező évben hasonló jellegű hangversnysorozatot lehetne indítani a XX. század zenéjéből. S így *De Falla, Prokofjev, Bartók* és *Kodály* művei mellett, bemutatásra kerülhetnének a XX. század zeneművészetének legnagyobb alakjai közé számító *Sztravinszkij, Honegger, Britten* stb. és a mai magyar zeneművészet legkiválóbb képviselőinek a művei is. Úgy gondolom, az érdeklődés is nagy lenne ez iránt.

Végül köszönetet mondunk a BM Szimfónikus Zenekarnak és kiváló karmesterének Vavrinecz Bélának, valamint valamennyi közreműködő művésznek a kellemes estékért, a jó hangversenyekért és kívánjuk, hogy a jövőben újabb sikereikhez még sokszor tapsolhassunk nekik.

— szigeti —

Hamarosan megkezdődik a laboratórium építése

A jámbor idegennek még rendes körülmények között is nagy nehézséget okoz jól eligazodni egyetemünkön, mostanában pedig még nehezebb dolga van. Egyik költözködés a másikat éri. A technológia tanszéken ugyanis a tervezett új laboratóriumoknak, gépteremnek már nincs megfelelő hely. Az épületen belül új hely biztosítása azonban igen nehéz feladatnak bizonyult. A gazdasági igazgatóságon olyan tervet készítettek, melynek végrehajtása egyből megoldja majd a helykérdést. A terv már végleges s Bognár elvtárs a már kész tervről tájékoztat bennünket.

„A technológia tanszéknek két

25 személyes laboratóriumot, kutatólaboratóriumot és géptermet

építünk a földszinten. Ehhez azonban a gazdasági igazgatóságot, orvosi rendelőt, a menzairodát és a testnevelési tanszéket más helyre kell költöztetnünk. Felszabadulnak a műhely helyiségei, mert a jelenleg több helyen dolgozó műhelyeket egybe költöztetjük. A raktár is új helyet kap, ugyanis a jelenleg nem használt ruhatárból „csípünk el" számára A raktár helyére került a férfi öltöző, a kultúrosztály pedig a régi öltöző helyére. A kultúrosztály felszabadult helyiségeit az orvosi rendelő foglalta el. Új helyre kerül a Nyelvi Intézet is, felköltözik a technológia tanszék helyére. Az intézetnek ugyanis csak ezen a helyen van lehetősége a tervbe vett fonetikai laboratórium megépítésére.

A testnevelési tanszék ezen a héten még a régi helyén írja alá az érdekelt hallgatók indexeit, két hét múlva azonban már a harmadik emeleten a 385—87—88-as termekben fogad.

Ezekre a helycserékre azért volt szükség, mert a szemináriumi termek számát nem lehetett csökkenteni Most már a kezdeti nehézségen túl vagyunk, s hamarosan megindulhat az építkezés. A terveken módosításokat kellett eszközölni, a módosított terv jelenleg a tanács illetékes szerveinél van jóváhagyás végett. A kivitelező vállalat ígéri, hogy a tervek átvételekor nyomban megkezdi az előkészületeket az építkezésre. A munkára a kapacitás és pénz megvan. Ha előre nem látott akadályok nélkül „ússzuk" meg, akkor iparszakos hallgatóink

a jövő tanév elején már az új laboratóriumokban kísérletezhetnek.

A gépterem beindítása még nem történik meg szeptemberre A szükséges gépek beszerzését a tanszék adjunktusa, dr. Kolláth György elvtárs intézi, s valószínű, hogy a jövő tanév második felére már a géptermet is használhatják a hallgatók. Az építkezés méreteiről annyit, hogy az építés 900 ezer forintba kerül, a műszaki berendezés pedig 250 ezer forintba.

Folyik az egyetem épülete belső részének részleges felújítása is. Tavaly a harmadik emelet felújítása és a külső ajtók, tetők festése történt meg, idén a második emeleten az ajtókat és az ablakokat festik újra. Javítják

a szellőzőberendezéseket is.

Ez a munka 130 ezer forint értékű.

Jó hír a kollégiumok lakóinak. A Veres Pálné utcai diákotthonban a vízvezetéket újítják fel, előreláthatólag részletekben. A Makarenko utcai diákotthonban pedig bádogosok fognak dolgozni, a 22-es épületet pedig újra festik, a festés 100 ezer forintba kerül majd" — fejezte be Bognár elvtárs.

Haraszti András

KITÜNTETÉS

A pedagógusok napja alkalmából egyetemünk több dolgozója kitüntetésben részesült.

Bernáth Tivadar, a Gazdaságföldrajz Tanszék adjunktusa kormánykitüntetést, *Halmai Erzsébet*, a Gazdaságmatematika Tanszék adjunktusa pedig a „Felsőoktatás kiváló dolgozója" kitüntetést kapta.

Benőcs Miklósné, Bujna Ferencné, Katona Antalné „Kiváló dolgozó" kitüntetést kaptak.

★

A KISZ Központi Bizottsága a pedagógusnap alkalmából aranykoszorús KISZ-jelvénnyel tüntette ki Párizs Lajost, a KISZ VB tagját, a KISZ-ben végzett jó munkája elismeréséül.

DICSÉRET

Az egyetemi KISZ végrehajtó bizottság dicséretben részesíti Aranyi Attila elvtársat, a KISZ-bizottság társadalmi munka felelősét a tanévben végzett eredményes munkájáért. Jelentős része van abban, hogy egyetemünk hallgatói a tanév folyamán több mint 14 ezer társadalmi fizikai munkaórát végeztek. Kiemelkedő munkát végzett a nyári ifjúsági építőtáborozás szervezésében, előkészítésében, amelynek során 420 hallgató jelentkezett a százhalombattai, zalkodi, balatonaligai táborokba.

KISZ Végrehajtó Bizottság

AMI SOK, AZ LEHET TÖBB IS

Valószínűleg nem ez volt a jelszava a másodév iparszakos hallgatóknak az évközi készülések során, de amit csináltak, az még ennél is nagyobb felelőtlenségről és lelkiismeretlenségről tanúskodik.

Az előző félév végén a szak tizenöt utóvizsgával a tanulmányi versenyben utolsó helyen végzett. Most csupán gyakorlati jegyekből — matematikából, statisztikából, könyvvitelből — közel negyven utóvizsgát és UV jellegű aláírás-megtagadást gyűjtöttek össze. Ezt a nagy számot még az sem indokolja, hogy a tárgyak nehezek, s valószínűségszámításból nem volt szeminárium. Az évközi készülések súlyos hiányai jelentkeztek most. De vajon mi lesz a további vizsgákon? Valószínűleg lesz még néhány uv... hiszen a gazdaságtörténet és a politikai gazdaságtan szigorlat sem kis akadályt jelent majd.

Igazán ideje, hogy a szak hallgatói komolyabban vegyék az egyetemi tanulmányokat. Ellenkező esetben alaposan ráfizetnek.

Micike vizsga előtt...

a kozmetikusnál pótolta hiányos felkészülését

ÉRTESÍTÉS!

Értesítjük kedves olvasóinkat, hogy a Közgazdász ebben a félévben június 19-én jelenik meg utoljára. A nyári szünet alatt nem jelenik meg a lap. Az erre a negyedévre eső előfizetéseket a következő félévre átvisszük.

Szerkesztőség

Röplabda

A főiskolai bajnokság miatt röplabdacsapatunk csak később kezdte meg bajnoki szereplését. A főiskolai bajnokság megnyerése után a bajnokságban is sikerrel szerepel csapatunk, s biztosan tartja második helyét.

Eredmények:

Közgazd. Egy.—Gépészek 3:0 (0:8:13)

Közgazd. Egy.—XVIII. Helyiipar 3:1 (7:6:—10:10)

Közgazd. Egy.—Postajármű 3:0 (4:0:13)

Közgazd. Egy.—Gázkészülék 3:1 (10:12:—13:9)

Külker—Közgazd. Egy. 3:1 (10:—8:9:11)

Közgazd. Egy.—BHÉV 3:1 (6:5:—10:13)

Közgazd. Egy.—HM. Zrínyi 3:1 (5:—14:10:7)

A csapatunk végig egyenletes játékot mutatott. A külker elleni rangadó mérkőzésen a csapat néhány tagján fáradtság mutatkozott, s ez döntötte el a mérkőzés sorsát.

Az élmezőny jelenlegi állása:

1. Külker.	18	17	1	53:18	35
2. Közgazd. Egyetem	18	14	4	47:22	32
3. HM. Él.	18	13	5	46:30	31
4. Villesz	18	12	6	46:24	30

Weitz

Kosárlabda

Közgazd. Egy.—Pedagógus 59:60 (28:30)

Kezdő csapat: Szigetvári, Szűcs, Nagy, Kertész, Kövesdi.

Csere: Torday, Kis, Tomázy.

A vizsgaidőszakban az edzéseket gyéren látogató csapatunk kezdeti bizonytalanság után feljött. végig szoros mérkőzésen időnként 6—8 pontos vezetést is szereztünk. Azonban a kulcsemberek, valamint a személyi hibák gyenge értékesítése miatt a csapat végeredményben 1 pontos vereséget szenvedett.

Legjobb dobó: Szigetvári (21), Szűcs (14), Torday (13).

Szűcs Katalin

Női röplabda

Női röplabda-csapatunk, amely egyéves múltra tekint vissza, a kerületi bajnokság küzdelmeiben vesz részt, ahol az előkelő második helyet szerezte meg. S ezzel tovább jutott a következő osztályban:

A 18 mérkőzés közül mindössze 3 mérkőzést vesztett el a csapat. A továbbjutás szempontjából rendkívül fontos utolsó négy találkozón a következő eredmények születtek:

Közgazd. Egy.—JÁN Kollégium 3:1.

Közgazd. Egy.—Hazai Fésűsfonó 3:0

Közgazd. Egy.—Művészeti Főiskola 3:0

Közgazd. Egy.—Csokoládégyár 3:0

A csapat az őszi szezon óta jelentősen feljavult. Különösen a labdakezelés és az összjáték tekintetében volt nagy a javulás. A csapat eredményes szereplésében, játékának javulásában igen nagy szerepe van Baranyai Mihály, III. évfolyam ipar szakos hallgató, társadalmi edzőként végzett, lelkiismeretes munkájának.

Szabó Éva

A KÖNYVHÉTEN JELENT MEG:

A. Schwarz-Bart: IGAZAK IVADÉKA

Egy ősi zsidó legenda szerint minden időkben harminchat, istentől kiválasztott Igaz férfiú a szívében hordozza az egész emberiség gyötrelmeinek nagyját, magukra vállalva ezt a terhet, nehogy a világ összeroppanjon a szörnyű áradatban. Ezek az Igaz férfiak mind-mind borzalmas kínok közepette pusztulnak el, de mindig azonnal lép is valaki a halott helyébe. Az 1185-ös yorki zsidó pogrom óta Jom Tov Lévy rabbi nemzetségéből is választott egy-egy Igaz férfit az Úr, mert a rabbi szenvedésével és cselekedeteivel kiérdemelte ezt.

Lényegében ez a legenda az alapja és kiindulópontja Schwarz-Bart különös alkotásának, és ilyen kezdésből bontakozik ki a fő hős Ernie Lévy életének története. Ernie a yorki rabbi utolsó utóda, a Lévy-nemzetség utolsó Igaz férfia. A fasizálódó Németország nyomasztó, egyre embertelenebb világában rettegés, megaláztatás, fizikai kín közepette nő fel, egész kiskorától tudja, hogy a kiválasztottak egyike, s ezért szinte állandóan keresi a halált. Felnőve, férfiként először még elmenekül a pusztulás elől, de később önként vállalja éppúgy, mint a többi Igaz férfiú.

Sokáig emlékezetes és megrázó élményt nyújt olvasójának a regény, helyenként olyan művészi magasságokba emelkedve, mint Maltz, vagy Anna Seghers ismert művei. Schwarz-Bart a történetet erőteljes realizmussal mondja el, sajátosan egyéni, de távolról sem eredetieskedő stílusban, amely — a ritka lírai részeknél éppúgy, mint a borzalmak lefestésénél — mindvégig megőriz valami olyan természetes egyszerűséget, ami szinte már a Biblia stílusára emlékeztet.

S ez az előadásmód híven fejezi ki az író szándékát. Schwarz-Bart nem a fasizmust akarja egy új szemszögből bemutatni, nem az elmúlt szörnyűségek újjáéledése ellen akar tettekre ösztönözni. Az „Igazak ivadéka" csak részvétet és szánalmat akar kelteni.

És ez a mű komoly ellentmondása, eszmei gyöngéje. Az író idealista, vallásos világnézetű, s műve tisztán mutatja az ebből eredő elzárkózottságot, egyoldalú szemléletet. A regény világa üldözött zsidókra és kegyetlen keresztényekre válik szét, s a zsidóság az író ábrázolásában is isten kiválasztott népeként tűri és viseli a szenvedéseket. A kínok okozóit látjuk, de igazi okát nem.

Az ábrázolásnak és a szemléletnek ez az egyoldalúsága, amely megkülönböztetés nélkül a keresztények közé sorolja a kommunistákat és a nácikat, a kollaboránsokat és az ellenállókat, Eichmannt és Thälmannt, ez az egyoldalúság számos vonatkozásban korlátozza a regény művészi értékeinek kibontakozását és eszmei hatását.

Mindennek ellenére Andre Schwarz-Bart könyve — amely 1959-ben Goncourt-díjat kapott — egészében mégis méltán volt az idei könyvhét egyik legkeresettebb újdonsága, erényei minden egyoldalúsága ellenére is, figyelemre méltóak.

A Nemzeti Színház

Marton Endre hangulatos, mértéktartóan modern felfogású rendezésében bemutatta Vörösmarty: „Csongor és Tünde" c. darabját. A főbb szerepeket Bicskei Tibor, Törőcsik Mari, Garas Dezső, Major Tamás és Ungvári László játssza.

KÖZGAZDÁSZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Cím: IX., Dimitrov tér 8.

Telefon: 186—850/138 m.

Szerkeszti: Bögre Katalin

Kiadja: Hírlapkiadó Vállalat

Készül a Szikra Lapnyomdában

Megjelenik 2 hetenként

„Ezúton szeretnék köszönetet mondani az első évfolyam ama vörösesbarna hölgytagjának, aki a második félév előadásait művészi énekszámaival számomra elviselhetővé tette. Kemenesshy Hugó, agrárjóga spec. 7. csop."

Amikor ez a számomra kissé érthetetlen apróhirdetés szerkesztőségünkbe érkezett, rögtön felkerestem Kemenesshy Hugót, hogy a hirdetés érdekesnek ígérkező hátteréről érdeklődjem. Készségesen elmesélte az egész történetet.

— A második félév első matematika előadásán történt. Az előadó egy matematikus lelkesedésével és türelmével a végtelen sorozatok rendkívül izgalmas jellemvonásait boncolgatta, amikor hirtelen furcsa érzésem támadt. A terem megszokott zsivaján át, vidám énekszót hozott felém a szellőzőberendezés által felkavart szellő. Megdöbbenten hegyeztem mindkét fülemet, s közben fejemben az alant felsorollt gondolatok ütöttek tanyát: „Vagy hallucinálok, vagy a vizsgaidőszak utóhatásaként én énekelek, csak nem merem bevallani, hogy bediliztem, vagy az Egyetemépítők Szakszervezetének Helyi Sejtje rendezett jótékonycélú klubdélelőttöt az első emeleten, s az ünnepély megnyitójaként ők éneklik a „You are my destiny" című örökifjú angol népballadát. Mindenesetre hátrafordultam és rögvest megpillantottam: a MŰVÉSZNŐT. A legfelső padsorban ült — amelyet borús időben örök homály fed az előadó tekintete elől — s a padba, de főleg magába roskadva énekelt. Mit, méghogy énekelt? Trillázott, mint egy öntudatos pacsírta, s hangszalagjai Yma Sumac 4+ Paul Robeson 3 oktávján végezték rezgéseiket. Körülötte tágrameredt fülekkel 25—30 hódolója disztingváltan verte a padon a taktust, s közben égő tekintetüket le sem vették a mennyei hangforrásáról, a művésznőnek a tömegek felé szélesre tárt ajkairól. Rögtön elfeledkeztem a világ minden sorozatáról. És csodálattal figyeltem, amint egy váratlan fordulattal átcsapott a „Kis kút, kerekes kút..." kezdetű népdalba. Azt vártam, hogy hirtelen kipattan a két padsor közé, s néhány keresetlen mozdulattal eljárja a Kállai kettőst, így téve fel a koronát művészi műsorára. Ő azonban a művészlélek finomságával megérezte, hogy az előadó talán nem fogná fel azonnal művészetének mélységeit, s ezért csak pajkos kis fejmozdulatokkal kísérte a dal humorban bővelkedő szövegét.

Ekkor már egyre többen figyeltek fel rá, s amikor a Dunjuska utolsó strófáját is befejezte, a terem homályba burkolt felső lejtőin felcsattant a nyiltszíni taps. A matematika előadója jól titkolt meglepetéssel vette tudomásul a példa frappáns megoldásának tulajdonított tetszésnyilvánítást, s magában visszavonta a mai fiatalságról két héttel ezelőtt tett meggondolatlan kijelentését. Öt másodperccel a kicsengetés előtt egy 4 skálás futammal fejezte be művészetének közkinccsé tételét az ifjú hangművésznő, azután felállt, meghajolt, néhány csókot és autogrammot hintett közönsége közé, egyket jótanácsot adott kezdő énekeseknek, majd a csengetés felharsanásával egyidőben kisuhant a teremből.

Rövid leszek. Négy hónapon keresztül minden hétfőt, szerdát és pénteket művészete felé fordított fülekkel töltöttem el. (Sajnos, kedden, csütörtökön, és szombaton a Művésznő mindig szünnapot tartott, s hozzá közelálló körök véleménye szerint ilyenkor otthon tojássárgájával és rádióaktív iszappakolással finomította tovább kincset érő hangszálait.)

S most, amikor befejeződtek az előadások, szorongással tekintek a vakáció közel három hónapja elé, melyet művészetétől távol kell eltöltenem, s egyetlen reményem az, hogy szeptemberben ismét fültanúja lehetek zenei életünk eme kiemelkedő eseménysorozatának — fejezte be nyilatkozatát Kemenesshy Hugó.

— puskás —

KI MIT TUD?

Mottó: Dalolva könnyebb az élet, az alkotás...

★